

Παρατηρητήριο Αειφορίας και Περιβάλλοντος
Θεσσαλονίκης (ΠΑΠΘ)
Observatory for Sustainability and Environment in
Thessaloniki (OSET)

Agri 4 ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΖΩΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Περιγραφή

Ο δείκτης περιγράφει την ετήσια παραγόμενη ποσότητα ζωικών προϊόντων (κρέας, τυρί, αυγά, μέλι, κ.ά.) στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης (ΕΠΘ) την περίοδο 1995-2004.

Σημασία του δείκτη

Ο δείκτης Agri 4 «Παραγωγή ζωικών προϊόντων» αναφέρεται στην ποσότητα των παραγόμενων ζωικών προϊόντων, παρέχοντας σημαντική πληροφορία για την παραγωγικότητα του κτηνοτροφικού κλάδου στην ΕΠΘ. Συνδυαστικά με τους δείκτες Agri 5 και Agri 6 μπορούν να εξαχθούν συμπεράσματα για την τρέχουσα κατάσταση, τη διαχρονική εξέλιξη και την αποτελεσματικότητα των εφαρμοζόμενων διαχειριστικών πρακτικών στον τομέα της κτηνοτροφίας στην ΕΠΘ.

Μεθοδολογία υπολογισμού

Υπολογίζεται η συνολική ποσότητα του παραγόμενου κρέατος (χιλ. τόνοι) αρνιών γάλακτος, κατσικιών γάλακτος, μοσχαριών, ζυγυριών και προβάτων, βιτουλιών και αιγών, δαμαλιών, αγελάδων και βοδιών, χοίρων άνω των 20 kg καθαρό βάρος, πουλερικών (εκτός των στρουθοκαμήλων), χοιριδίων μέχρι 20 kg καθαρό βάρος (τόνοι) και κουνελιών (τόνοι) στην ΕΠΘ τη δεκαετία 1995-2004. Επίσης υπολογίζεται η συνολική παραγόμενη ποσότητα (τόνοι) μαλακού τυριού (φέτα, τελεμές, τουλουμοτύρι), μαλλιών προβάτων, τριχών αιγών, μελιού και κεριού, άλλων γαλακτοκομικών (τυρί σκληρό, βούτυρο, μυζήθρα, κρέμα: χιλ. τόνοι), αυγών (εκατομμύρια) και νωπών δερμάτων αιγοπροβάτων και χοίρων (χιλιάδες).

Πορεία του δείκτη

Η ποσότητα κρέατος από αρνιά, ζυγούρια και πρόβατα, κατσίκια, βιτούλια και αίγες, μοσχάρια, δαμάλια, αγελάδες και βόδια ήταν σχετικά σταθερή (Πίνακας 1). Αντίθετα, η ποσότητα κρέατος από χοίρους βάρους μικρότερο των 20 kg αυξήθηκε από το έτος 1998 ως το 2003, ενώ το 2004 σημειώθηκε μεγάλη πτώση. Την τετραετία 2000-2003 και ιδίως το έτος 2004 παρατηρήθηκε μείωση της ποσότητας του χοιρινού κρέατος από ζώα μεγαλύτερα των 20 kg. Η παραγόμενη ποσότητα κρέατος κουνελιών περίπου διπλασιάστηκε την περίοδο 1998-2003 σε σχέση με την τριετία 1995-1997 και σημείωσε περαιτέρω μεγάλη αύξηση το έτος 2004. Η ποσότητα κρέατος πουλερικών (χωρίς αυτό των στρουθοκαμήλων) ήταν σχετικά σταθερή την οκταετία 1995-2002, ενώ τα επόμενα δύο έτη μειώθηκε. Η παραγωγή μαλακού τυριού (φέτα, τελεμές, τουλουμοτύρι) αυξανόταν σταδιακά από το έτος 1995 ως το 1999 (εξαίρεση αποτελεί το έτος 1996 οπότε παρατηρήθηκε πρόσκαιρη μικρή μείωση) ενώ αντίθετα μειώθηκε τα επόμενα 5 έτη με αποτέλεσμα η παραγωγή το έτος 2004 να μειωθεί περίπου στα αρχικά επίπεδα. Η παραγωγή άλλων γαλακτοκομικών προϊόντων όπου υπάγεται το σκληρό τυρί, το νωπό και λιωμένο βούτυρο, η μυζήθρα (γκίτζα, βουστίνα, κλοτσοτύρι) και η κρέμα παρουσίασε μεγάλες ετήσιες διακυμάνσεις την περίοδο 1995-2004 χωρίς να υπάρχει σαφής τάση. Η παραγωγή αυγών είχε σχεδόν σταθερή

Παρατηρητήριο Αειφορίας και Περιβάλλοντος
Θεσσαλονίκης (ΠΑΠΘ)
Observatory for Sustainability and Environment in
Thessaloniki (OSET)

πρωτική τάση, με μέγιστο το έτος 1996 και ελάχιστο το 2003. Η παραγωγή μαλλιών προβάτων διατηρήθηκε σχεδόν σταθερή κατά τα πρώτα οκτώ έτη της χρονοσειράς, ενώ τα δύο τελευταία παρατηρήθηκε μικρή μείωση. Η παραγόμενη ποσότητα τριχών από αίγες αυξανόταν την περίοδο 1995-2001. Εκτοτε όμως, η ποσότητα αυτή μειωνόταν σταδιακά για να φθάσει το 2004 στα επίπεδα των πρώτων ετών. Η ποσότητα των νωπών δερμάτων είχε έντονες ετήσιες αυξομειώσεις με μέγιστη παραγωγή το έτος 2002 και ελάχιστη μόλις το προηγούμενο έτος (2001). Η παραγωγή μελιού διατηρήθηκε περίπου σταθερή την περίοδο 1995-2003, με εξαίρεση το έτος 2000 όπου η παραγωγή μελιού περιορίστηκε στους 70,6 τόνους. Το έτος 2004 όμως, η παραγωγή μελιού σημείωσε απότομη αύξηση. Τέλος, η παραγωγή κεριού παρουσίασε μεγάλες ετήσιες αυξομειώσεις, με χαμηλότερες ποσότητες τα έτη 1996, 1998, 1999 και 2003 και μέγιστο το 2004.

Πίνακας 1: Ετήσια παραγωγή ζωικών προϊόντων στην ΕΠΘ τη δεκαετία 1995-2004

Έτος	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Αρνιά γάλακτος (χιλ. τόνοι)	0,6	0,6	0,7	0,6	0,5	0,6	0,5	0,6	0,6	0,7
Κατσίκια γάλακτος (χιλ. τόνοι)	0,3	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,6
Μοσχάρια ως 1 έτους (χιλ. τόνοι)	0,2	0,2	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,4	2,6
Μοσχάρια 1 - 2 ετών (χιλ. τόνοι)	4,3	4,8	5,7	4,9	4,0	3,9	4,6	5,0	5,6	2,9
Μοσχάρια (χιλ. τόνοι)	4,5	5,0	6,0	5,2	4,2	4,1	4,8	5,2	6,0	5,5
Χοιρίδια μέχρι 20 kg (τόνοι)	6,1	5,7	1,4	22,1	20,7	17,7	25,2	26,8	25,8	14,6
Ζυγούρια και πρόβατα (χιλ. τόνοι)	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Βιτούλια και αίγες (χιλ. τόνοι)	0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1
Δαμάλια, αγελάδες, βόδια (χιλ. τόνοι)	0,9	0,9	0,8	0,9	0,8	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5
Χοίροι άνω των 20 kg (χιλ. τόνοι)	1,9	1,8	1,7	1,7	1,8	1,5	1,4	1,2	1,5	0,2
Κουνέλια (τόνοι)	29,8	30,2	26,2	59,9	58,9	57,3	59,0	57,1	52,5	225,0
Πουλερικά (χιλ. τόνοι) ¹	7,1	7,2	7,0	7,3	7,1	7,4	7,5	7,5	6,2	5,1
Τυρί μαλακό (τόνοι) ²	5,6	5,2	5,7	8,7	10,1	8,3	7,7	7,5	7,2	6,2
Άλλα γαλακτοκομικά (χιλ. τόνοι) ³	5,5	6,3	5,8	6,4	6,1	6,1	7,1	4,2	4,6	7,2
Αυγά (εκατομμύρια)	209,3	214,1	202,6	197,2	197,1	202,9	194,6	193,8	163,5	176,3
Μαλλιά προβάτων (τόνοι)	102,2	95,4	96,5	102,0	96,1	103,2	97,3	100,9	84,1	90,8
Τρίχες αιγών (τόνοι)	18,2	18,8	18,5	19,4	23,2	23,0	30,2	22,7	22,5	20,1
Δέρματα μικρών ζώων (χιλιάδες) ⁴	79,6	67,2	41,9	40,2	34,1	32,5	17,8	96,5	68,4	75,3
Μέλι (τόνοι)	94,9	80,8	82,6	82,2	90,1	70,6	80,4	90,1	93,8	113,2
Κερί (τόνοι)	2,2	1,4	2,3	1,5	1,4	2,4	1,8	1,7	1,5	2,7

¹ εκτός από στρουθοκαμήλους, ² φέτα, τελεμές, τουλουμοτύρι, ³ τυρί σκληρό, βούτυρο νωπό - λιωμένο, μυζήθρα, κρέμα, ⁴ αιγοπροβάτων, χοίρων

Παρατηρητήριο Αειφορίας και Περιβάλλοντος
Θεσσαλονίκης (ΠΑΠΘ)
Observatory for Sustainability and Environment in
Thessaloniki (OSET)

Συνδυαστικά με το δείκτη Agri 5 «Βοσκοφόρτωση» συμπεραίνουμε ότι υπήρξε σχετική σταθερότητα στον κλάδο της συμβατικής κτηνοτροφίας στην ΕΠΘ την περίοδο 1995-2004. Η βοσκοφόρτωση σήμερα στην ΕΠΘ όμως κρίνεται υψηλή και όπως επισημαίνεται στο δείκτη Agri 6 «Καλλιεργούμενη έκταση και ποσότητα ζωοτροφών» η σημερινή κατάσταση πολλών λιβαδικών εκτάσεων είναι μέτρια ως κακή, με αποτέλεσμα την αυξημένη ανάγκη για χορήγηση ζωοτροφών ώστε να καλυφθεί το έλλειμμα της φυσικής βλάστησης για τη διατήρηση του υπάρχοντος ζωικού κεφαλαίου. Αυτό έχει ως συνέπεια, το κόστος παραγωγής των ζωικών προϊόντων να είναι σήμερα υψηλότερο από ότι αν η παραγωγικότητα των λιβαδιών ήταν σύμφωνη με το δυναμικό του τόπου. Επομένως, εκτός από τη μη ορθολογική διαχείριση των λιβαδιών που συμβαίνει επί σειρά ετών στην ΕΠΘ, με ότι συνεπάγεται αυτό για την προστασία του περιβάλλοντος, της άγριας ζωής και την ποιότητα ζωής των ανθρώπων, το αυξημένο κόστος παραγωγής ζωικών προϊόντων έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της παραγωγικότητας των λιβαδιών, της αποδοτικότητας των αγροτικών ζώων και του καθαρού κέρδους που απολαμβάνουν οι κτηνοτρόφοι. Για την εξυγίανση της κτηνοτροφίας στην ΕΠΘ με στόχο την ανόρθωση και την ενίσχυση της ευρωστίας των λιβαδικών οικοσυστημάτων, τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, την παραγωγή ποιοτικών προϊόντων και την αύξηση του οφέλους τόσο για τον παραγωγό-κτηνοτρόφο, όσο και για τον καταναλωτή, απαιτείται η ενημέρωση όλων των κοινωνικών ομάδων που εμπλέκονται στην αξιοποίηση των λιβαδικών πόρων και η άμεση εφαρμογή ορθολογικής διαχείρισης.